

Lời tựa 2: Đến Khi Gặp Ngài Mới Thấy Đã Trễ Mười Năm (*Vương Vỹ Dũng*)

Khi tôi còn đảm nhiệm chức viện trưởng viện Văn học của Đại học Quốc lập Thành Công, một giảng viên họ Trâu của khoa Ngoại ngữ thường tiến cử với tôi về một vị sư phụ thượng nhân đang tích cực thúc đẩy Hán học. Nếu tôi gặp ngài, chúng tôi nhất định sẽ có đề tài để nói.

Có lẽ nhân duyên chưa đến, tôi luôn bận rộn đến mức không có thời gian, thậm chí còn hơi hoài nghi: một người xuất gia bận bịu xây chùa, thu tiền nhang đèn còn không kịp, làm gì có chuyện đi thúc đẩy Hán học? Không thể từ chối lời mời của giáo sư Trâu mãi, hai tháng trước khi tôi rời chức vị viện trưởng, tôi rốt cuộc đã đi một chuyến đến chùa Cực Lạc, nơi sư phụ thượng nhân đang lưu trú để bái kiến ngài. Lần gặp mặt này khiến tôi thật sự có cảm giác như câu nói: “Đến khi gặp ngài mới thấy đã trễ mười năm”. Kể từ đó, trong cuộc sống bận rộn của tôi, lại có thêm một công việc là giúp lão hòa thượng thúc đẩy Hán học; thậm chí tôi đã không làm thủ tục hoãn việc nghỉ hưu, mà chỉ một lòng dấn thân vào thế giới ngập tràn pháp hỷ này. Sư phụ thượng nhân rốt cuộc có bao nhiêu “pháp lực”? Mọi người có thể đọc cuốn “Chín mươi năm cuộc đời của lão pháp sư Tịnh Không” để tìm hiểu, còn bài viết này tôi chỉ muốn chia sẻ với mọi người những kí ức nhỏ bé mà tôi đích thân được nghe ngài chỉ dạy trong những lần tiếp xúc thông thường.

1. Nghĩ cho người nhiều, tự khắc tâm không mệt!

Lúc sư phụ thượng nhân pháp thọ 93 tuổi, ngài vẫn bôn ba tứ xứ: Pháp, Anh Quốc, Nhật Bản, Hồng Kông, Đài Loan... ngài vô cùng bận rộn. Lần đầu tôi đi Anh Quốc, phải quá cảnh ở Thái Lan, đến Anh Quốc rồi lại ngồi xe năm tiếng rưỡi mới đến khuôn viên Lampeter của Đại học Trinity Saint David xứ Wales – nơi đặt viện Hán học, khi ấy thân tâm tôi đều thật sự mệt mỏi! Có lần tôi kể cảm giác này với sư phụ thượng nhân, còn tò mò thỉnh giáo lão nhân gia: “Bôn ba như thế, lẽ nào ngài không mệt sao?” Lão nhân gia ngài chỉ trả lời rất ôn hòa: “Nghĩ cho người khác nhiều thì mình sẽ không mệt!”

Từ đó, mỗi khi tôi mệt mỏi vì đi tàu xe, hay bận rộn không xuể thì tôi thường lấy lời này mà khích lệ mình. Ví dụ, đồng nghiệp thấy tôi không làm đơn xin hoãn

nghỉ hưu, còn bay tới tận Anh Quốc dạy học, bèn nói với tôi: “Thầy đã gặt hái được nhiều thành tựu trong lĩnh vực chuyên môn, có thể quảng bá khắp nơi, vì sao thầy còn muốn gieo hạt ươm mầm lại từ đầu? Không phải thầy đã nghỉ hưu rồi sao?” Nhưng khi nghĩ đến viện Hán học ở nơi đất khách, vô cùng thiếu thốn đội ngũ giảng viên; trong khi học sinh thì khao khát tri thức, mong ngóng thầy cô như nắng hạn mong mưa, tôi không những không thấy mệt mà còn thật sự háo hức, không còn cảm giác tuổi già sắp đến! Một lời của sư phụ thượng nhân giống như đề-hồ quán đánh, khiến tôi cảm thấy tinh thần rất phấn chấn.

2. Mong lên thiên đường, sao bằng đến Cực Lạc.

Vào kỳ nghỉ hè năm 2018, tôi lần đầu đến viện Hán học giảng dạy, lại gặp phải chuyện viện trưởng Chu Xuân Đường vắng sanh. Trong lúc nhất thời, không khí ảm đạm bao trùm học viện, vấn đề thiếu giáo viên đặc biệt trở nên cấp bách, tôi nhìn thấy điều đó và cũng biết sự kỳ vọng của mọi người dành cho tôi. Nhưng các khóa học ở trường đại học, việc hướng dẫn sinh viên, thậm chí cả công việc gia đình, tất cả đều chưa được sắp xếp, nên tôi thật sự khó có thể đưa ra lời hứa hẹn.

Sau khi trở về Đài Loan thu xếp ổn thỏa mọi việc trong ngoài, tôi đã đưa ra quyết định không hoãn nghỉ hưu, rồi đến chùa Cực Lạc để báo cáo với sư phụ thượng nhân về lựa chọn của mình, tôi còn cảm thấy có lỗi mà nói: “Con không thể lập tức sang Anh Quốc, cần phải đợi một năm rưỡi nữa”. Song, sư phụ Thượng nhân đáp rằng: “Lời hứa của anh đã vượt quá kỳ vọng của tôi rồi!” Lời của ngài đầy sự cảm thông! Nhân đó, tôi nói: “Việc hoãn hay không hoãn nghỉ hưu, sự khác biệt lớn nhất là, sau khi nghỉ hưu, nếu ra nước ngoài thì phải tự lo cho mình; còn nếu con không nghỉ hưu, đi công tác nước ngoài đều là công vụ, sẽ được chính phủ lo.” Vừa mới dứt lời, sư phụ thượng nhân liền đáp: “Phật tử sẽ phù hộ cho anh!” Tấm lòng ngài rộng lượng biết bao! Tôi tiếp lời: “Con nhất định sẽ cố gắng thúc đẩy Hán học, sau này được lên thiên đường!” Sư phụ thượng nhân lập tức ngắt lời: “Đừng lên Thiên đường, phải đến thế giới Cực Lạc, như vậy mới không rơi vào đường luân hồi!” A Di Đà Phật! Pháp hỷ ngập tràn!

3. Nếu chê trách lỗi người, tức tổn hại đạo mình.

Tôn giáo trên thế giới nhiều không kể xiết. Tuy nhiên, rất nhiều nhà truyền giáo hiện nay mà chúng ta thấy, lại luôn lấy việc chỉ trích tôn giáo của người khác và đề cao tôn giáo của mình làm lẽ phải! Sư phụ thượng nhân lấy việc này làm lời

răn dạy, lại trích dẫn lời kêu gọi của vua A-dục vương triều Khổng Tước ở Ấn Độ, nên lấy việc đối đãi khoan dung với tôn giáo khác làm gương, ngài nhấn mạnh rằng việc một mực phê phán tôn giáo của người khác là không đúng, chính là làm tổn đức của tôn giáo mình, tuyệt đối không được làm.

Cũng nhờ có khí chất này, mà Tịnh Không thượng nhân mới có thể giao lưu thân thiết với nhiều lãnh đạo tôn giáo trên thế giới. Thậm chí ngài được Tổ chức UNESCO của Liên Hợp Quốc đề cử làm “Chủ tịch danh dự vĩnh viễn” của đoàn thể tôn giáo; họ còn lập một văn phòng ở Paris cho sư phụ thượng nhân để ngài có thể sử dụng không gian này mà thúc đẩy lý niệm “các tôn giáo quy về một thần, thần yêu thương thế nhân”.

Sư phụ thượng nhân thật sự đã làm được điều đó. Khi ngài mời các đại sứ tôn giáo trên thế giới đến Đài Loan tham quan chương trình giảng dạy “Hán học liên cấp”, tôi may mắn được cùng dùng bữa tối với các vị đại sứ này. Tuy chỉ là một bữa ăn, nhưng tôi đã phần nào lĩnh hội được rằng “tình yêu thương” đủ sức kết nối tình cảm giữa các tôn giáo, và quả thật nó chính là một “cây cầu tâm hồn” vô hình. Nói là vô hình, nhưng đó là thành quả mà sư phụ thượng nhân đã bỏ ra vô số buổi trà chiều để xây dựng, khi chúng ta tận hưởng thành quả, đừng quên cảm ơn người đã vất vả gieo trồng!

4. Tôn sư sùng thánh đạo, ơn cha mẹ khó báo đáp.

Người từng tiếp xúc với sư phụ thượng nhân, chắc hẳn đều nghe ngài thường xuyên nhắc đến bốn người: một người là hiệu trưởng Chu Bang Đạo - người xem học sinh như con cái và đã đưa ngài sang Đài Loan; một người là giáo sư Phương Đông Mỹ - người đã mời ngài đến nhà dạy học miễn phí; một người là lão cư sĩ Lý Bình Nam - người đã hướng dẫn ngài nghiên cứu Nho học và Phật học; một người là Phật sống đại sư Chương Gia - người đã răn dạy ngài rằng: “làm được mới là thật sự đạt được”.

Cũng bởi vì nhận được quá nhiều từ người khác, sư phụ thượng nhân mới tích cực kêu gọi học tập ắt phải hết lòng tôn sư, gọi là “thầy nghiêm thì đạo mới được tôn trọng”. Đồng thời, kể từ khi bắt đầu có năng lực, ngài đã dặn dò các đệ tử mỗi năm phải dành ra một khoản tiền để in sách, và chỉ dùng vào việc đó. Sách được in ra cũng nhất định phải tặng miễn phí cho những người muốn đọc. Lân ra tay hào phóng nhất của ngài là in gần 150 bộ Tứ Khố Toàn Thư, tặng cho các thư viện lớn

trên thế giới lưu giữ. Ngài tin rằng đây là sự kết tinh trí tuệ của lão tổ tiên Trung Hoa, là bảo điển để nhân loại trị vì thiên hạ, đạt đến đại đồng. Ngài cũng tin rằng nếu khắp nơi trên thế giới có được bộ sách này, thì dù sau này có gặp phải thiên tai nhân họa gì, ít nhất cũng sẽ có một bộ được lưu truyền; chỉ cần có một bộ được lưu truyền, việc trị an thế giới sẽ có căn cứ. Tấm lòng rộng lớn biết bao, trung thành với văn hóa mà tổ tiên để lại biết bao!

“Trung thân xuất thân từ gia đình hiếu thảo”, vì thế sư phụ thượng nhân rất dụng tâm đến việc thúc đẩy hiếu đạo. Như câu “trăm điều thiện, hiếu đứng đầu”, đối với cá nhân ngài mà nói, cha ngài mất sớm, nhưng bất luận tình hình hai bờ eo biển như thế nào, cuối cùng ngài cũng vượt qua khó khăn để gặp lại mẹ ở Hồng Kông; ngài còn báo đáp quê hương, thành lập trung tâm giáo dục văn hóa, nâng cao tố chất tổng thể của người dân. Tiếp đó lan rộng ra, đầu tiên là ở khu vực Trung Quốc, Hồng Kông - Ma Cao, Đài Loan, ngài tổ chức các hoạt động tế tổ, gây được tiếng vang lớn; sau đó lại mở rộng ra quốc tế, sang tận Pháp, Anh, mời họ cùng tế lễ tổ tiên của họ. Những năm gần đây, ngài còn thúc đẩy hoạt động tế Khổng Tử, những lễ nghi của nhà Nho cứ thế được truyền bá ra nước ngoài. Hiếu thân, tôn sư cũng trở thành hai chuẩn mực lớn để mọi người noi theo, tin rằng chẳng bao lâu nữa sẽ trở thành giá trị phổ quát chân chính.

5. Thúc đẩy Quần Thư Trị Yếu, tiếp tục biên soạn đờng chân chừ.

Ngoài việc tích cực thúc đẩy văn hóa Trung Hoa, sư phụ thượng nhân còn đặc biệt mong muốn sớm ngày đào tạo ra 200 hậu duệ có năng lực đọc Tứ Khố Toàn Thư, đồng thời noi gương Ngụy Trưng thời nhà Đường mời các quan đại thần biên soạn Quần Thư Trị Yếu dâng lên Đường Thái Tông để làm tấm gương sáng trị quốc, tạo nên thời kỳ Trinh Quán Chi Trị. Ngài cho rằng đây là việc “hôm nay không làm, ngày mai sẽ hối hận”, vì vậy ngài đã tiến vào hệ thống giáo dục đại học chính quy, ký hợp đồng với khoa Văn học Trung Quốc của Đại học Quốc lập Thành Công, thành lập tổ Hán học để đào tạo các nghiên cứu sinh thạc sĩ và tiến sĩ. Đồng thời, tại đại học Trinity Saint David xứ Wales ở Anh Quốc, ngài thành lập viện Hán học, trước tiên tuyển nghiên cứu sinh thạc sĩ, sau đó tuyển sinh viên đại học.

Tôi đồng thời giảng dạy ở cả hai nơi này, được tiếp xúc với những sinh viên khác biệt với sinh viên cao học thông thường. Họ đặt nặng giáo dục phẩm chất đạo đức lên hàng đầu, mặc dù chuyên ngành của họ không phải là tiếng Trung, thậm chí

có người còn chưa từng học đại học, nhưng niềm đam mê mãnh liệt của mỗi người đối với Hán học và nền tảng kiến thức ở một lĩnh vực học thuật nhất định chính là điểm chung của họ. Họ cũng rất đồng tình với chủ trương dạy học “thâm nhập một môn, huân tu lâu dài” của sư phụ thượng nhân.

Tôi đã tiếp xúc với họ trong một năm rưỡi, cảm nhận được sự nghiêm túc của họ, cũng cảm nhận trọn vẹn hương vị của việc dạy và học cùng tiến bộ. Ngoài ra, sư phụ thượng nhân còn tích cực thúc đẩy kế hoạch “hệ thống trường Hán học liên cấp”, hy vọng 200 nhân tài đam mê Hán học sẽ sớm được đào tạo ra, cùng nỗ lực để tiếp tục biên soạn Quần Thư Trị Yếu. Nội dung của Quần Thư Trị Yếu, nhờ sự tuyên truyền của sư phụ thượng nhân, các lãnh đạo chính trị và giáo dục nước ngoài cũng đã quan tâm, vì vậy mới có bản tóm tắt bằng văn bạch thoại và tiếng Anh, tức cuốn Quần Thư Trị Yếu 360. Độc giả đầu tiên có lẽ là Thủ tướng Mahathir - 93 tuổi của Malaysia, và hiệu trưởng Hughes của Đại học Trinity Saint David xứ Wales cũng đã đọc. Việc cung cấp Quần Thư Trị Yếu cho các lãnh đạo thế giới làm nguyên bản trị quốc, đã tạo nên một bước tiến nhỏ, thầy và trò của viện Hán học càng nên có chí nguyện to lớn “gom từng bước nhỏ, vượt ngàn dặm xa”, tiếp tục biên soạn bộ sách này.

Những điều kể trên là dòng nước nhỏ giọt sống động mà tôi được thấy và nghe trong 4 năm tiếp xúc với sư phụ thượng nhân, nó đã tưới mát cho trái tim mệt mỏi vì bôn ba của tôi, mang đến một sức sống sẵn sàng bùng nổ. Tôi hy vọng thật sự có thể góp một phần sức lực để phát huy Hán học, sớm đạt được kỳ vọng của sư phụ thượng nhân, thấy được thế giới đại đồng “dĩ hòa vi quý”! Cầu mong “người già cuối đời có nơi nương tựa; người trẻ được phát huy tài năng; trẻ em được nuôi dạy để trưởng thành; những người góa bụa, cô độc, tàn tật đều được chăm sóc”, khi đó tôi cũng có thể không lên thiên đường, mà đến thế giới Cực Lạc! A Di Đà Phật!

Giáo sư danh dự Đại học Quốc lập Thành Công - Vương Vỹ Dũng